

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/74/2025
Identifikačné číslo spisu:	4121011382
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Paluda
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4121011382.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu, sudkyne JUDr. Beáty Javorkovej a sudcu JUDr. Mariána Mačuru v trestnej veci obvineného D. A., pre obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 16. decembra 2025 v Bratislave, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 23. augusta 2022, sp. zn. 1To/52/2022, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného D. A. odmieta.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Okresný súd Nitra (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 9. mája 2022, sp. zn. 6T/100/2021, uznal obvineného D. A. (ďalej len „obvinený“) za vinného v bode 1) z obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona a v bode 2) z obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:

1) v presne nezistenom čase, najmenej od konca roku 2018 do 17. marca 2021 si neoprávnene zadovážoval drogu zvanú pervitín na presne nezistenom mieste zvyčajne v meste Sereď od neznámeho zdroja, ktorú bez príslušného povolenia Ministerstva zdravotníctva SR skladoval a ukrýval v mieste bydliska, v priestoroch rodinného domu na adrese E. - P. B., O. XX/X, ale aj na iných miestach a následne rôzne množstvá drogy pervitín za rôzne sumy predával, najčastejšie v množstve 1 kubík pervitínu za sumu 50 Eur až 60 Eur ako aj bezodplatne poskytoval užívateľom tejto drogy na rôznych

miestach v meste Nitra a jeho okolí, zvyčajne po predchádzajúcom telefonickom dohovore, prípadne po dohovore prostredníctvom SMS správa, a to minimálne A. L. z X., J. A. z E., O. M. z P., J. M. z E., Z. A. z D., A. I. z Q., A. B. z P. a Z. G. z E., pričom 25. septembra 2020 v čase približne o 17.35 hodine na ceste 11/562, za obcou Cabaj - Čápor, časť Riegler, pred autobusovou zástavkou Veľká Dolina - Bačala neoprávnene prechovával plastové vrečko s tlakovým uzáverom s obsahom žltého kryštalického materiálu s celkovou hmotnosťou 2196 mg, s priemernou koncentráciou 39,2 % hmotnostných metamfetamínu s prísadou dimetylsulfónu (metylsulfonylmetán, MSM), obsahujúce 861 mg absolútneho metamfetamínu, čo zodpovedá minimálne 22 (dvadsiatim dvom), obvykle jednorazovým dávkam drogy a tiež 25. septembra 2020 v čase približne o 20.00 hodine na vyššie uvedenom mieste neoprávnene prechovával

- plastové vrečko s tlakovým uzáverom s obsahom žltého kryštalického materiálu s celkovou hmotnosťou 342 mg, s priemernou koncentráciou 40,4 % hmotnostných metamfetamínu s prísadou dimetylsulfónu (MSM), obsahujúce 138 mg absolútneho metamfetamínu, čo zodpovedá minimálne 3 (trom) obvykle jednorazovým dávkam drogy,

- plastové vrečko s tlakovým uzáverom s obsahom žltého kryštalického materiálu s celkovou hmotnosťou 762 mg, s priemernou koncentráciou 37,1 % hmotnostných metamfetamínu s prísadou dimetylsulfónu (MSM), obsahujúce 138 mg absolútneho metamfetamínu, čo zodpovedá minimálne 7 (siedmim) obvykle jednorazovým dávkam drogy,

- plastové vrečko s tlakovým uzáverom s obsahom žltého kryštalického materiálu s celkovou hmotnosťou 719 mg, s priemernou koncentráciou 34,2 % hmotnostných metamfetamínu s prísadou dimetylsulfónu (MSM), obsahujúce 246 mg absolútneho metamfetamínu, čo zodpovedá minimálne 6 (šiestim) obvykle jednorazovým dávkam drogy,

čo dokopy zodpovedá minimálne 38 (tridsiatim ôsmim) obvykle jednorazovým dávkam drogy, pričom metamfetamín je zaradený v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov do II. skupiny psychotropných látok.

2) od 18. marca 2021 do 16. júla 2021 si neoprávnene zadovážoval drogu zvanú pervitín na presne nezistenom mieste zvyčajne v meste Sereď od neznámeho zdroja, ktorú bez príslušného povolenia Ministerstva zdravotníctva SR skladoval a ukrýval v mieste bydliska, v priestoroch rodinného domu na adrese E. - P. dvor, O. XX/X, ale aj iných miestach a následne rôzne množstvá drogy pervitín za rôzne sumy predával, najčastejšie v množstve 1 kubik pervitínu za sumu 50 Eur až 60 Eur ako aj bezodplatne poskytoval užívateľom tejto drogy na rôznych miestach v meste Nitra a jeho okolí, zvyčajne po predchádzajúcom telefonickom dohovore, prípadne po dohovore prostredníctvom SMS správ, a to minimálne A. L. z X., J. A. z E., O. M. z P., J. M. z E., Z. A. z D., A. I. z Q., A. B. z P. a Z. G. z E., pričom 16. júla 2021 bolo u neho v mieste bydliska, v dome nachádzajúcom sa na adrese E. - P. B., O. XX/X, pri domovej prehliadke zaistené vrečko s tlakovým uzáverom s obsahom kryštalického materiálu s hmotnosťou 9566 mg s priemernou koncentráciou metamfetamínu 43,7 % hmotnostných, obsahujúce 4180 mg absolútneho metamfetamínu, čo zodpovedá minimálne 105 (stopiatim) obvykle jednorazovým dávkam drogy, pričom metamfetamín, ktorý je účinnou látkou drogy zvanej pervitín, je zaradený v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov do II. skupiny psychotropných látok.

Okresný súd uložil obvinenému podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona, zistiť poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l), písm. n) Trestného zákona, a priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h) Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 5 Trestného zákona, § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní dvanásť rokov a šesť mesiacov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona okresný súd obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona súd prvého stupňa uložil obvinenému trest prepadnutia vecí, a to 1ks mobilný telefón zn. iPhone bielej farby so SIM kartou, 1ks mobilný telefón zn. iPhone

čiernej farby so SIM kartou a 1ks digitálna váha čiernej farby neznámej značky, pričom podľa § 60 ods. 2 Trestného zákona rozhodol, že sa vlastníkom prepadnutých vecí stáva štát.

Zároveň podľa § 73 ods. 2 písm. d) a § 74 ods. 1 Trestného zákona okresný súd uložil obvinenému ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou a podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a za použitia § 78 ods. 1 Trestného zákona ochranný dohľad v trvaní dva roky.

Krajský súd v Nitre (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 23. augusta 2022, sp. zn. 1To/52/2022 podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného zamietol.

II.

Dovolanie

a vyjadrenie k nemu

Proti vyššie citovanému uzneseniu krajského súdu podal obvinený dovolanie vlastným písomným podaním 14. augusta 2025 a následne písomným podaním prostredníctvom obhajcu 3. októbra 2025 z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. h), písm. i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku obvinený uviedol, že novelou č. 40/2024 Z. z. účinnou od 6. augusta 2024 došlo k zmene Trestného zákona. V súčasnosti by bolo jeho konanie kvalifikované podľa § 173 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona a bol by mu ukladaný nižší trest s dolnou hranicou trestnej sadzby sedem rokov (oproti pôvodnej dolnej hranici 10 rokov - účinnej v čase spáchania skutkov).

S poukazom na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. januára 2013, sp. zn. 2 Tdo 169/2012, je obvinený toho názoru, že z dôvodu, aby nevznikol nepomer medzi primeranosťou trestu, závažnosťou konania a aby vplyv trestu na obvineného nebol neprimeraný, je potrebné vychádzať v súlade s princípom lex posterior mitius z aktuálnej zmeny právneho poriadku vyvolanej novelou Trestného zákona, ktorá je v prospech obvineného.

Podľa názoru obvineného pri akceptácii princípu lex posterior mitius uvádzané skutočnosti znamenajú aj naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Zistené porušenie zákona zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného s poukazom na to, že vôľou zákonodarcu sledovanou novelou Trestného zákona bola aj zmena v drogovej trestnej politike štátu, keď sa páchatelom drogovej trestnej činnosti ukladali neprimerane prísne tresty.

Obvinený poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 46/2014-I, podľa ktorého dovolací súd pri rozhodovaní o dovolaní napadnutej okolnosti patriacej do oblasti posudzovania trestnosti činu alebo ukladania trestu zohľadní aj zmenu právneho stavu v čase od vyhlásenia napadnutého rozhodnutia do momentu rozhodovania dovolacieho súdu, ktorá je relevantná v súvislosti s ústavným princípom retroaktivity Trestného zákona, resp. jeho zmeny priaznivej pre páchatela, a dôsledkom aplikácie tohto princípu pre možné rozhodovanie v novom konaní.

Súdny dvor Európskej únie v rozsudku z 1. augusta 2025 vo veci C-544/23 (BAJI Trans) konštatoval, že okolnosť, že odsudzujúci rozsudok sa podľa vnútroštátneho práva považuje za právoplatný nevylučuje použitie zásady retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho ustanovenia trestného zákona, stanovenej v Charte základných práv Európskej únie. Aj keď sa rozsudok Súdneho dvora Európskej únie týkal aplikácie princípu lex posterior mitius v rámci sankcie uloženej v administratívnom konaní, na druhej strane však druh konania, v rámci ktorého je ukladaná trestnoprávna sankcia nie je rozhodujúci. Jediným rozhodujúcim kritériom pre uplatnenie princípu lex posterior mitius je povaha sankcie (teda jej trestnoprávny charakter), a nie druh konania, v ktorom je ukladaná.

Okrem uvedeného obvinený poukázal v zmysle § 374 ods. 3 Trestného poriadku aj na vady konania na

súde prvého stupňa spočívajúce v nesprávnom oboznámení obvineného na hlavnom pojednávaní 9. mája 2022, na ktorom spravil vyhlásenie o vine. Pri kladení otázky obvinenému, či bol oboznámený s trestnými sadzbami, ktoré zákon ustanovuje za trestné činy, z ktorých bol obžalovaný mu súd prvého stupňa oznámil zvýšenú dolnú hranicu trestnej sadzby 12 rokov a 6 mesiacov, hoci správne mala byť 11 rokov a 8 mesiacov. Toto pochybenie vytkol súd prvého stupňa aj odvolací súd, napriek tomu však vytýkané pochybenie nenapravil. Rovnako vytkol súd prvého stupňa aj pričítanie priťažujúcej okolnosti obvinenému podľa § 37 písm. h) Trestného zákona v rozpore so zásadou ne bis in idem, avšak ani toto pochybenie odvolací súd nenapravil, hoci v jeho prípade takáto priťažujúca okolnosť nie je daná a súd prvého stupňa ju nemal pri ukladaní trestu na ťarchu obvineného pričítať.

Z vyššie uvedených dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie krajského súdu.

Prokurátor sa k dovolaniu obvineného vyjadril tak, že v predmetnej veci nevzhliadol ani jeden z uvádzaných dovolacích dôvodov. Zmena Trestného zákona po právoplatnom skončení veci nenapĺňa žiaden dovolací dôvod. Rozhodnutie vo veci Baji Trans, ako sa vyjadril už najvyšší súd v dvoch svojich rozhodnutiach z 19. augusta 2025, sp. zn. 4 Tdo 37/2024 a z 3. apríla 2025, sp. zn. 5 Tdo 14/2025, je neaplikovateľné v trestnom konaní. S obvineným namietanými vadami trestného konania sa riadne vysporiadal Krajský súd v Nitre, na základe čoho navrhol dovolanie obvineného odmietnuť.

Spis spolu s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený 7. novembra 2025.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejme, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd považuje za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych chýb. Dovolanie nie je v zásade prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Zároveň treba uviesť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012-I). Pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia a nie ich označenie podľa § 371 Trestného poriadku.

Jednotlivé dovolacie dôvody (§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku) sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“ (primerane napríklad uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 67/2018, 4 Tdo 17/2019, 4 Tdo 23/2019, 5 Tdo 85/2017, 5 Tdo 7/2020).

Obvinený na hlavnom pojednávaní 9. mája 2022 vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutkov, ktoré sa mu kladú za vinu v obžalobe prokurátora z 13. decembra 2021, č. 1 Pv 206/21/4403 a kladne odpovedal na všetky otázky podľa § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g) písm. h) Trestného poriadku. Súd podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku preto prijal jeho vyhlásenie o vine, a zároveň podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku uznesením rozhodol, že dokazovanie vykoná len vo vzťahu k výroku o treste. Obvinený bol zároveň poučený v zmysle § 257 ods. 2, ods. 5, ods. 8 Trestného poriadku, že súdom prijaté vyhlásenie o vine je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním, okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Je potrebné uviesť, že z obsahu uplatnených dovolacích námietok obvineného je zrejmé, že tieto smerujú proti výroku o treste. Obvinený podal odvolanie (proti trestu) a teda splnil podmienku uvedenú v § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť,

Naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku a podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku odôvodnil obvinený tým, že bol súdom prvého stupňa nesprávne oboznámený na hlavnom pojednávaní 9. mája 2022 o výške dolnej hranice trestnej sadzby, ktorá mala byť 11 rokov a 8 mesiacov, a nie 12 rokov a 6 mesiacov a rovnako aj tým, že došlo k novele Trestného zákona, pričom v súčasnosti je možné uložiť mu nižší trest odňatia slobody za spáchané skutky.

V tejto súvislosti považuje najvyšší súd za potrebné v prvom rade ozrejmiť vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Kým prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom, druhý je špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste (okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste) môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k výroku o treste (stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 46/2010, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 5, roč. 2011).

Obvinený už raz v tejto trestnej veci podal dovolanie (č. l. 598 - 602) podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm.

g) a písm. i) Trestného poriadku podaním z 18. mája 2023, o ktorom bolo rozhodnuté uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. septembra 2024, sp. zn. 3 Tdo 58/2023, tak, že najvyšší súd dovolanie obvineného odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku. Napriek skutočnosti, že v predchádzajúcom dovolaní obvinený po obsahovej stránke uvádzal aj iné dovolacie dôvody (doplnenie dokazovania, mimoriadne zníženie trestu) ako v súčasne podanom dovolaní, najvyšší súd sa v rozhodnutí sp. zn. 3 Tdo 58/2023 zaoberal (už opakovane) namietanou otázkou nesprávneho oboznámenia obvineného zo strany súdu prvého stupňa o dolnej hranici trestnej sadzby.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 25. septembra 2024, sp. zn. 3 Tdo 58/2023 uviedol, že „Ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu (str. 5) tento súdu prvého stupňa okrem iného vytkol aj to, že nesprávne postupoval pri výpočte výslednej trestnej sadzby, keď vychádzal z nesprávnej dolnej hranice trestnej sadzby odňatia slobody 12 rokov a 6 mesiacov, hoci pri správnom postupe úpravy sadzby (v danom prípade v zmysle § 38 ods. 3 Trestného zákona a následne § 38 ods. 5 Trestného zákona) mal správne dospieť k výpočtu dolnej hranice trestnej sadzby 11 rokov a 8 mesiacov, k čomu však súčasne uviedol, že napriek tomuto pochybeniu súdu prvého stupňa napadnutý výrok nemenil vlastným rozhodnutím ... pretože trest v trvaní 12 rokov a 6 mesiacov odňatia slobody je skôr mierny ako neprimeranýS poukazom na recidívu obvineného v závažnej trestnej činnosti, v krátkom čase po podmienenečnom prepustení a v skúšobnej dobe podmienenečného prepustenia potom odvolací súd dospel k záveru, že tieto fakty zvyšujú intenzitu protiprávnosti konania obžalovaného i stupeň jeho narušenia, a z toho dôvodu mal byť obžalovanému ukladaný trest v polovici upravenej trestnej sadzby.....Dovolací súd k tejto súvislosti tiež zdôrazňuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu aj z pohľadu jeho odôvodnenia je potrebné vždy posudzovať ako rozhodnutie, ktoré priamo nadväzuje na odvolacím súdom preskúmaný prvostupňový rozsudok, s ktorým tak komplexne tvorí jeden celok, a aj odôvodnenie konkrétneho výroku (v posudzovanom prípade výroku o treste) je tak potrebné hodnotiť komplexne z pohľadu odôvodnenia oboch takýchto rozhodnutí v rámci dvojínštancného postupu súdneho konania.“

Z uvedeného je zrejmé, že dovolateľovi bol uložený trest odňatia slobody (vo výmere dvanásť rokov a šesť mesiacov) v rámci zákonom stanovenej trestnej sadzby. Aj napriek skutočnosti, že okresný súd nesprávne oboznámil obvineného o dolnej hranici trestnej sadzby, uložil mu taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin pripúšťa, a preto dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nebol v tomto smere naplnený.

Obvinený zároveň v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „súdny dvor“) vo veci Baji Trans s.r.o. z 1. augusta 2015, C - 544/23 a to z dôvodu retroaktívneho uplatnenia priaznivejšieho ustanovenia Trestného zákona. Najvyšší súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci nie je dotknuté rozhodnutie použiteľné.

Podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesení rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatelia priaznivejší.

Obvinený namietal, že trest mu mal byť ukladaný podľa Trestného zákona novelizovaného zákonom č. 40/2024 Z. z., pretože v opačnom prípade mu bol uložený trest mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby. K tomu je potrebné uviesť, že prejednávaná trestná vec bola právoplatne skončená 23. augusta 2022. Zákon č. 40/2024 Z. z. nadobudol účinnosť 6. augusta 2024, teda takmer dva roky po právoplatnom skončení trestnej veci obvineného. Z uvedeného vyplýva, že trest mu bol ukladaný podľa v tom čase platného a účinného zákona a v stanovenej trestnej sadzbe, preto takýmto postupom súdov nižšieho stupňa k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nedošlo.

Podľa článku 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) ustanovenia tejto

Charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami...

Predmetom konania v prejednávanej trestnej veci bolo rozhodnutie o ne/vine obvineného v bode 1) z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona, a v bode 2) z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c), písm. d), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku. Vzhľadom na to, že tieto trestné činy nie sú predmetom úpravy práva Únie, súdy rozhodujúce v prejednávanej trestnej veci obvineného nevykonávali právo Únie. Preto ustanovenia Charty vrátane článku 49 ods. 1 im v súlade s článkom 51 ods. 1 Charty neboli pri ich postupe určené.

Už len z tohto dôvodu nebolo možné dospieť k záveru, opierajúc sa o argumentáciu obsiahnutú v obvineným namietanom rozhodnutí (C-544/23) o potrebe použitia novelizovaného znenia Trestného zákona v prejednávanej veci napriek tomu, že vo veci obvineného bolo právoplatne rozhodnuté pred nadobudnutím účinnosti dotknutej novely.

Navyše aj v prípade, že by o aplikáciu práva Únie v prejednávanej veci išlo, závery dotknutého rozhodnutia Súdneho dvora vzťahujúce sa na kasačnú sťažnosť v správnom konaní nie je možné podľa názoru najvyššieho súdu bez ďalšieho na dovolanie v trestnom konaní použiť.

Zo spomínaného rozhodnutia súdneho dvora vyplynulo, že: odsúdenie nie je možné považovať za právoplatné v zmysle článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty, ak ho možno napadnúť riadnym opravným prostriedkom, teda akýmkoľvek opravným prostriedkom, ktorý je súčasťou riadneho priebehu konania, a ktorý ako taký predstavuje procesný vývoj, s ktorým musí každý účastník konania rozumne rátať (bod 102), pričom tak je to v prípade, ak odsúdená osoba alebo orgán verejnej moci, ktorý vedie trestné stíhanie môžu v lehote stanovenej zákonom a bez toho, aby museli odôvodniť výnimočné okolnosti podať súdny prostriedok nápravy s cieľom dosiahnuť zrušenie alebo zmenu odsudzujúceho rozsudku alebo uloženého trestu, a to bez ohľadu na skutočnosť, že takýto opravný prostriedok sa vo vnútroštátnom práve považuje za mimoriadny opravný prostriedok, čo by v súlade s informáciami, ktoré poskytol predkladajúci vnútroštátny súd bol v prejednávanej veci prípad slovenského práva s tým, že pokiaľ lehota na podanie takéhoto opravného prostriedku neuplynula alebo o ňom nebolo rozhodnuté, rozhodnutie o tomto odsúdení a treste nemožno na účely uplatnenia článku 49 ods. 1 poslednej vety Charty považovať za rozhodnutie, ktoré s konečnou platnosťou ukončilo trestné stíhanie (bod 103).

Vychádzajúc z citovaného rozhodnutia, ale aj zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „SSP“) kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie správneho súdu (§ 438 ods. 1 SSP), teda v zásade každé s tým, že rozsudok správneho súdu nadobúda právoplatnosť uplynutím jedného mesiaca od jeho doručenia alebo podaním kasačnej sťažnosti v tej istej lehote (§ 145 ods. 2 SSP), pričom sám Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (iniciujúci prejudiciálne konanie) považuje kasačné dôvody pre podanie kasačnej sťažnosti ako široko vymedzené, v zásade pokrývajúce všetky právne a procesné vady s tým, že konanie o kasačnej sťažnosti pravidelne a priamo nasleduje po konaní pred správnym súdom nižšej inštancie.

Dovolanie v trestnom konaní však možno podať len proti konkrétne vymedzeným rozhodnutiam (§ 368 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), teda nie proti každému rozhodnutiu súdu, navyše obvinený a generálny prokurátor môžu dovolanie podať len proti rozhodnutiu súdu druhého stupňa [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku v spojení s § 369 ods. 2 písm. a) písm. b) Trestného poriadku] s tým, že proti prvostupňovému rozhodnutiu môže dovolanie podať len minister spravodlivosti (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku).

V trestnom konaní zohľadniac ustanovenie § 183 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku je rozsudok právoplatný, a ak neustanovuje tento zákon nič iné aj vykonateľný, ak zákon proti nemu nepripúšťa odvolanie. Podľa § 306 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku nazvaného „Prípustnosť a účinok (odvolania)“ opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa je odvolanie s tým, že odvolanie má odkladný účinok. Obdobne tak vychádzajúc z ustanovenia § 184 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku uznesenie je právoplatné, a ak neustanovuje tento zákon nič iné aj vykonateľné, ak zákon proti nemu nepripúšťa sťažnosť. Podľa § 185 ods. 2 veta druhá Trestného poriadku uznesenie súdu alebo prokurátora možno sťažnosťou napadnúť len v tých prípadoch, v ktorých to zákon výslovne pripúšťa, a ak rozhoduje vo veci v prvom stupni. Z uvedeného je potom zrejmé (výkladom opakom - argumentum a contrario), že proti rozhodnutiu súdu druhého stupňa v trestnom konaní odvolanie prípustné nie je, čo znamená, že nadobúda právoplatnosť okamihom jeho vyhlásenia.

Zároveň je potrebné ešte uviesť (vychádzajúc z ustanovenia § 370 ods. 1 Trestného poriadku), že dovolanie je možné podať (či už v prospech alebo neprospech obvineného) v lehote troch rokov, avšak len z úzko vymedzených dovolacích dôvodov vyplývajúcich z ustanovenia § 371 Trestného poriadku vzhľadom na to, že (ako to už bolo vyššie uvedené) dovolanie je vychádzajúc z dlhodobou ustálenou súdnej praxe najvyššieho súdu, ktorú najvyšší súd v zásade opakuje v každom svojom rozhodnutí o dovolaní, mimoriadny opravný prostriedok určený na nápravu len tých najzávažnejších a najzásadnejších právnych chýb, aby sa jeho príliš širokým uplatnením nenarúšala právna istota a stabilita právnych vzťahov založených právoplatným rozhodnutím (vydaným v dvojstupňovom konaní). Ani ústavný súd takýto výklad použitia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku nespochybní, keď napríklad vo svojom rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 24/00 (zaradenom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky) vyslovil, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, keďže zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru; len výnimočne by otázka splnenia podmienok konania pred všeobecnými súdmi mohla byť predmetom kritiky zo strany ústavného súdu, a to vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody.

Z vyššie uvedeného potom vyplýva, že konaniu pred správnym súdom (ktorého v zásade každé rozhodnutie je možné napadnúť zo široko vymedzených dôvodov kasačnou sťažnosťou s tým, že rozhodnutie správneho súdu nenadobúda právoplatnosť jeho vyhlásením, ale až uplynutím jednomesačnej lehoty od jeho doručenia alebo podaním kasačnej sťažnosti v tej istej lehote) nepredchádza iné súdne konanie, rozhodnutie z ktorého vyplynúť by bolo možné napadnúť riadnym opravným prostriedkom, ktorý by bol súčasťou riadneho priebehu konania, a ktorý ako taký by predstavoval procesný vývoj, s ktorým musí každý účastník konania rozumne rátať. Z toho potom plynie, že takýmto riadnym opravným prostriedkom môže byť práve spomínaná kasačná sťažnosť, aj keď je označovaná ako mimoriadny opravný prostriedok.

To však nie je prípad trestného konania a dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Konaniu (na súde druhého stupňa), výsledkom ktorého je rozhodnutie napadnuteľné dovolaním predchádza konanie na súde prvého stupňa, proti ktorému je prípustné odvolanie v lehote pätnástich dní od oznámenia rozsudku zo široko vymedzených dôvodov. Toto odvolanie je súčasťou riadneho priebehu konania a ako také predstavuje procesný vývoj, s ktorým musí každý účastník konania rozumne rátať. O odvolaní rozhoduje súd druhého stupňa, proti ktorému rozhodnutiu už riadny opravný prostriedok prípustný nie je. Jeho rozhodnutie nadobúda právoplatnosť okamihom jeho vyhlásenia, pričom dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok vymedzený (ako to už bolo uvedené) len z úzkych dôvodov, nepredstavuje súčasť riadneho priebehu konania a nepredstavuje taký procesný vývoj, s ktorým musí každý účastník konania rozumne rátať.

Keďže obvinený má v trestnom konaní k dispozícii riadny opravný prostriedok, ktorým sa môže vždy

účinne brániť proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o jeho odsúdení a uložení trestu, a to odvolanie, niet dôvodu za účelom ochrany práv obvineného zakotvovať ďalší riadny opravný prostriedok (čo zákonodarcia ani nemal na mysli). Pritom ani Charta nezakotvuje právo obvineného na trojstupňové konanie, k čomu by nepochybne došlo, ak by dovolanie v trestnom konaní bolo vnímané ako riadny opravný prostriedok.

Navyše kasačnú sťažnosť je možné podať v lehote jedného mesiaca, čo už samé osebe naznačuje, že ide o opravný prostriedok, ktorý môže byť vnímaný ako súčasť riadneho procesu, keďže bezprostredne v krátkej časovej súvislosti nadväzuje na rozhodnutie správneho súdu. Dovolanie v trestnom konaní je však možné podať v lehote troch rokov. Okamihom vyhlásenia právoplatného druhostupňového rozhodnutia, keďže ide o konečné rozhodnutie, proti ktorému riadny opravný prostriedok prípustný nie je, v zásade dochádza k nastoleniu právnej istoty, k zmiereniu spoločnosti a poškodených s obvineným, ktorý spáchaním trestného činu narušil riadne fungujúce právne, spoločenské, sociálne a iné vzťahy, teda rovnováhu v spoločnosti, ktorá (rovnováha) je opätovne dosiahnutá potrestaním páchatel'a. Za takejto situácie potom podľa názoru najvyššieho súdu zásada použitia v čase rozhodovania pre páchatel'a priaznivejšieho právneho predpisu nemá miesto, pretože je určená na použitie v rámci riadneho procesu do momentu právoplatnosti rozhodnutia, v rozpore s čím je skutočnosť, že súdy by boli povinné aplikovať nový právny predpis po uplynutí troch rokov od právoplatného rozhodnutia v trestnej veci dotknutého páchatel'a (tým by páchatel' získal neprimeranú výhodu oproti spoločnosti poškodenej jeho protiprávnym konaním). Bez významu nezostáva ani skutočnosť, že počas doby troch rokov môže dôjsť k zásadnej zmene rôznych spoločenských vzťahov v tom zmysle, že napríklad škoda, ktorá bola spôsobená pred troma rokmi, sa po troch rokoch môže javiť ako menej významná, hoci v čase spáchania trestného činu jej výška plne zodpovedala uloženému trestu, a po uplynutí troch rokov by bola menej významná len s ohľadom na zmenu skutkových okolností (napríklad vysoká inflácia), nie právnej kvalifikácie.

Zároveň je nutné vziať do úvahy, že okamihom vyhlásenia druhostupňového rozhodnutia sa toto rozhodnutie stáva právoplatným, na jeho podklade odsúdený v krátkej časovej súvislosti nastúpi nepodmienečný výkon trestu, prípadne je podrobený obmedzeniam, ktoré vyplývajú z podmienečného trestu a podobne. Akceptovanie charakteru dovolania ako riadneho opravného prostriedku by znamenalo, že druhostupňové rozhodnutia vydané v trestnom konaní po dobu troch rokov právoplatnosť nenadobúdajú, a teda na ich podklade nie je možné žiaden trest vykonávať, čo podľa názoru najvyššieho súdu je výklad absurdný, a teda nesprávny (argumentum ad absurdum).

Tiež sa žiada uviesť, že Trestný poriadok dovolací dôvod, ktorý by zodpovedal zmene hmotnoprávneho právneho predpisu nepozná. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je možné použiť (ako to už bolo vyššie uvedené) len za situácie, že je ukladaný taký druh trestu, ktorý Trestný zákon v čase rozhodovania súdov nižšieho stupňa nepozná, alebo ak je uložený trest mimo ustanovenej hranice opätovne zákonom účinným v čase rozhodovania súdov nižšieho stupňa, čomu dôvod spočívajúci v zmene hmotnoprávnej právnej úpravy nezodpovedá. Obdobne tak dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne právne použitie hmotnoprávneho ustanovenia) je možné použiť len, ak súdy nižšieho stupňa v čase svojho rozhodovania aplikujú nesprávne v tom čase existujúci platný a účinný hmotnoprávny predpis, čo opätovne nie je prípad prejednávanej veci.

Je teda zrejmé, že aj pri akceptácii charakteru dovolania ako riadneho opravného prostriedku dovolací súd pri zistení, že došlo k zmene hmotnoprávneho právneho predpisu v prospech obvineného, nemá zákonný podklad pre zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci súdu vyššieho stupňa z dôvodu, že takáto okolnosť žiadnemu dovolaciemu dôvodu nezodpovedá.

Zhrnúť túto argumentáciu s ohľadom na skutočnosť, že dovolanie smeruje proti druhostupňovému rozhodnutiu (jeho použitiu predchádza odvolacie konanie) je ho možné podať v dlhšej lehote troch rokov, dôvody jeho podania sú úzko vymedzené za konkrétnych špecifických podmienok (nie je určené všetkým obvineným), a na podklade právoplatného rozhodnutia, proti ktorému smeruje sa už 3 roky právoplatne vykonávajú tresty (ak majú takéto dlhé trvanie), je možné dospieť k spoľahlivému záveru, že

dovolanie je svojou povahou mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa, a preto aplikácia § 49 ods. 1 Charty v jeho prípade neprichádza do úvahy.

Vzhľadom na to, že Súdny dvor vo vyššie rozvedených súvislostiach neuvažoval a ani nemohol, pretože otázka „lex mitior“ v podmienkach dovolania v trestnom konaní nebola predmetom jeho rozhodovania, nie je jeho rozhodnutie (C-544/23) z dôvodu zásadnej odlišnosti dovolania v trestnom konaní od kasačnej sťažnosti v správnom konaní, v trestnom konaní použiteľné.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej veci nie sú splnené obvineným uvádzané dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h), písm. i) Trestného poriadku, a z tohto dôvodu dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.